
kisdobos
1986. MÁRCIUS

Áprily Lajos

Talajvizek

A sík mezőkön fényes fátylon át
talajvizek csillognak messze ködben.
Hiú örömmel tükrözi magát
a nap ezernyi villogó tükörben.

Kisdobos

A Magyar Úttörők Szövetsége
lapja a 6-10 éveseknek
XXXV. évf., 3. sz.
Főszerkesztő Jani Gabriella
Kiadja: az Ifjúsági Lap- és Könyvkiadó Vállalat.
Felelős kiadó: dr. Petrus György
Kiadóhivatal: Budapest VI. Révay u. 16. 1374
Telefon: 116-660
Készült a Kossuth Nyomdában.
86.0003
Felelős vezető:
Bede István vezérigazgató
Index: 25442
HU ISSN 0450-3287

Levélcím: Kisdobos szerkesztősége, Budapest, Postafiók 100. 1502
Telefon: 660-162
Terjeszti: a Magyar Posta
Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a Posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR) Budapest V., József nádor tér 1. 1900, közvetlenül vagy postautalványon valamint átutalással a HELIR 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra.
Megjelenik évenként tíz alkalommal.
Előfizetési díj egy évre 60,— Ft.
Kéziratot nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.
A címlapon Magyar Ferenc felvétele: kárpáti sáfrány

Tavaszi szél vizet áraszt

Van házi fülemülém. Csak csettintek egyet, s odavarázsolja nekem bármikor a tavaszt a szobámba, az íróasztalomhoz.

Ha szállong a hó odakint, ha csapkodó jeges szél kavargatja, az én házi fülemülém csattogása akkor is tavaszi hangulatot áraszt; üdezöld, dús lombok, kéktiszta egek, vakító fehér hasas felhők színeiben játszik ez a madárzene.

Nemrég, egyik tavaszon a fülemüle néhány trilláját magnóra loptam; mintha megérezte volna, elrepült. Sokáig leskelődtem a bokrok közt, de nem sikerült szalagvégre kapni; a mikrofon számára felfoghatatlan messzeségben csattogott. Erre visszajátszottam azt a néhány trillát a magnón. Máris odaröppent a közeli fára — meglehet arra számított, társára lel, akivel kedvére hangversenyezhet —, odaröppent és csodás változatokban csivitelt-csattogott percekig.

Most aztán itt van nekem egy háztáji fülemüle. Konzerv fülemülefütty. Csettintek egyet a magnón, és megtelik a tavasz varázsával a szobám. Mert varázsos évszak a tavasz: a téli alvásból, dermedtségből, némaságból föleszmél a természet, nagy dolgokra készül. Serken a frisszöld fű, bomlik a duzzadó rügy, feslik a bimbó, hangicsálnak a madarak, megzendül az erdő.

Tavaszi szél vizet áraszt — minden madár társat választ...

De nemcsak a természet világa ébred ilyenkor. Mintha ilyenkor pezsdülne az emberi világ, a történelem is. A magyar történelem példa lehet rá. Hajdani nagy események, sorsfordító forradalmak ünnepei egymást érik nálunk tavasszal — március 15., március 21., április 4. —, s ide sorolhatjuk nemzeti ünnepeinkhez május elsejét is, nemzetközi ünnepünket.

Régi-régi márciusokra emlékszem, olyanra is, amikor tűző napon, ingujjban ünnepeltük, kisiskolások, március tizenötödikét. Kedves színe tavaszi hangulatomnak ez az emlék.

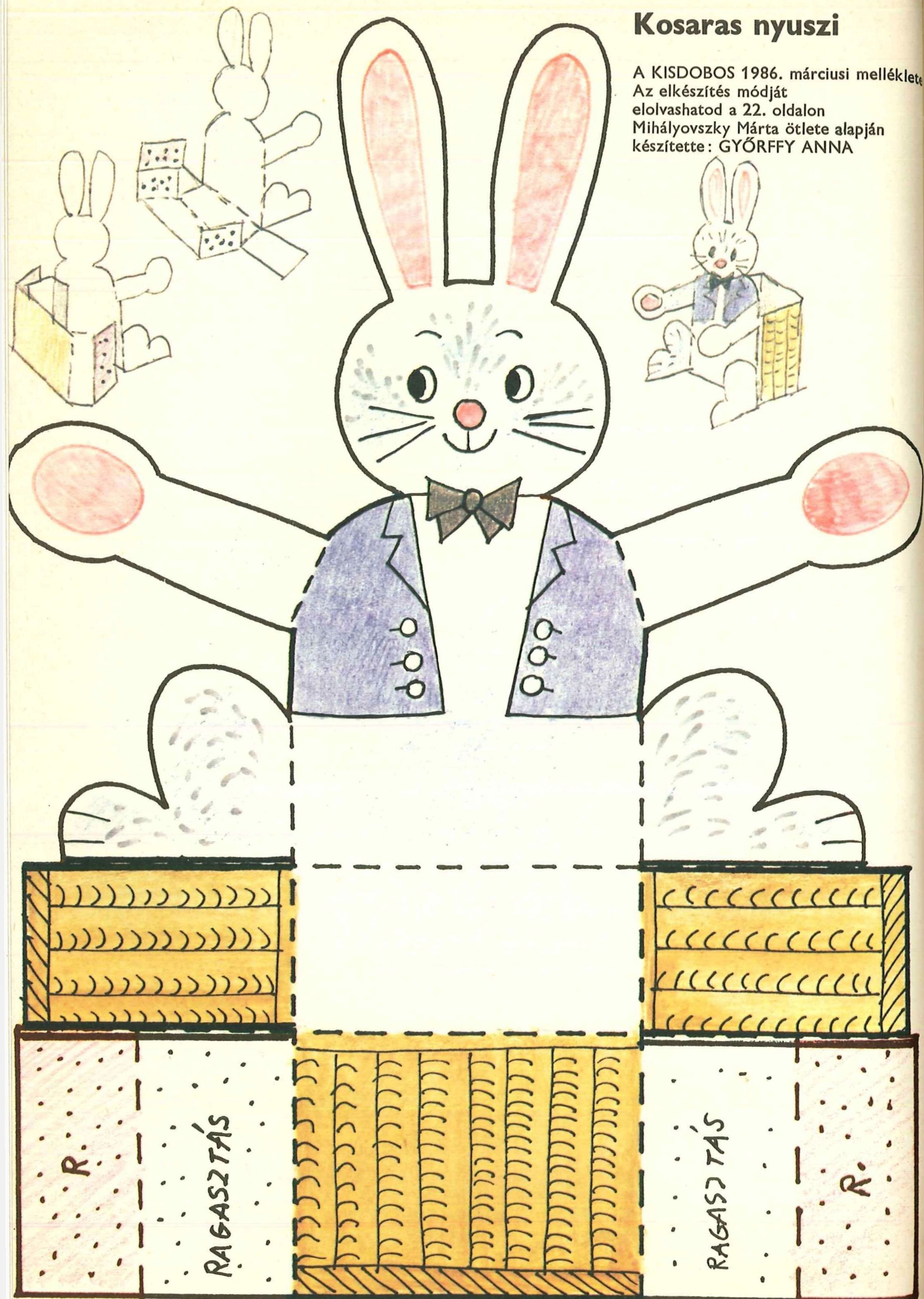
Itt van hát újra a tavasz: az ébredés, a nagy remények, készülődések évada.

Hagyom pihenni háztáji fülemülémet — szóljanak most az igazándiak!

Fekete Gyula

Kosaras nyuszi

A KISDOBOS 1986. márciusi melléklete
Az elkészítés módját
elolvashatod a 22. oldalon
Mihályovszky Márta ötlete alapján
készítette: GYŐRFFY ANNA

Ágh István

Életfa

Tükrös tavasz közeledik,
fám fölülről fényesedik,
madár szól a felső ágán,
koronája szivárványán,
első szava bimbót hajt ki,
nekem se szabad hallgatni,
másik szavára virágok
nyílnak, sípolok virágot,
harmadik szavára gyöngyöt,
serkentünk zöldpihés gömböt,
gyöngyöcskét gömbbé, gyümölccsé,
mintha tél se lenne többé.

Szabó Lőrinc

Csigabiga

Napos mohán
melegszik a
botszemű kis
csigabiga;
korán kibújt
s most vár, pihen,
fél és örül,
mint a szivem,
nem tudva: itt
van-e a tél
vagy új tavaszt
hoz már a szél;
nem tudja még,
mi a világ:
ibolya? vagy
csak hóvirág?

Kosztolányi Dezső

Fák beszéde

Cseresznyefa

— Kissé régies lehetek, amint minden áprilisban divatjamúlt, fehér szoknyámban illegek, a múlt századokat idézve... meg a báránykákat a zöld pázsiton. Egyesek édeskésnek is tartanak, unalmaskának. Valóban. De én nem nektek óhajtok tetszeni. Menyasszony vagyok. A tavasz vesz el.

Nyírfa

— Héjam fehér, mint a papír. Megbabonázza azt, ki ír, és hogyha elrontott a hír, nevem álmodba visszasír. Izen neked a nyír...

Iharfa

— Ihar-juhar, tyű, de jó kedvem van!

Szilfa

— Nem nagyon szívesen állok szóba efféle taknyosokkal. Meg sem érthetsz. Én most legszebb férfikorom élem. Pont kétszázhetven éves vagyok. Ha akarsz, üzenhetsz egyet-mást ükunokáidnak. Majd átadom.

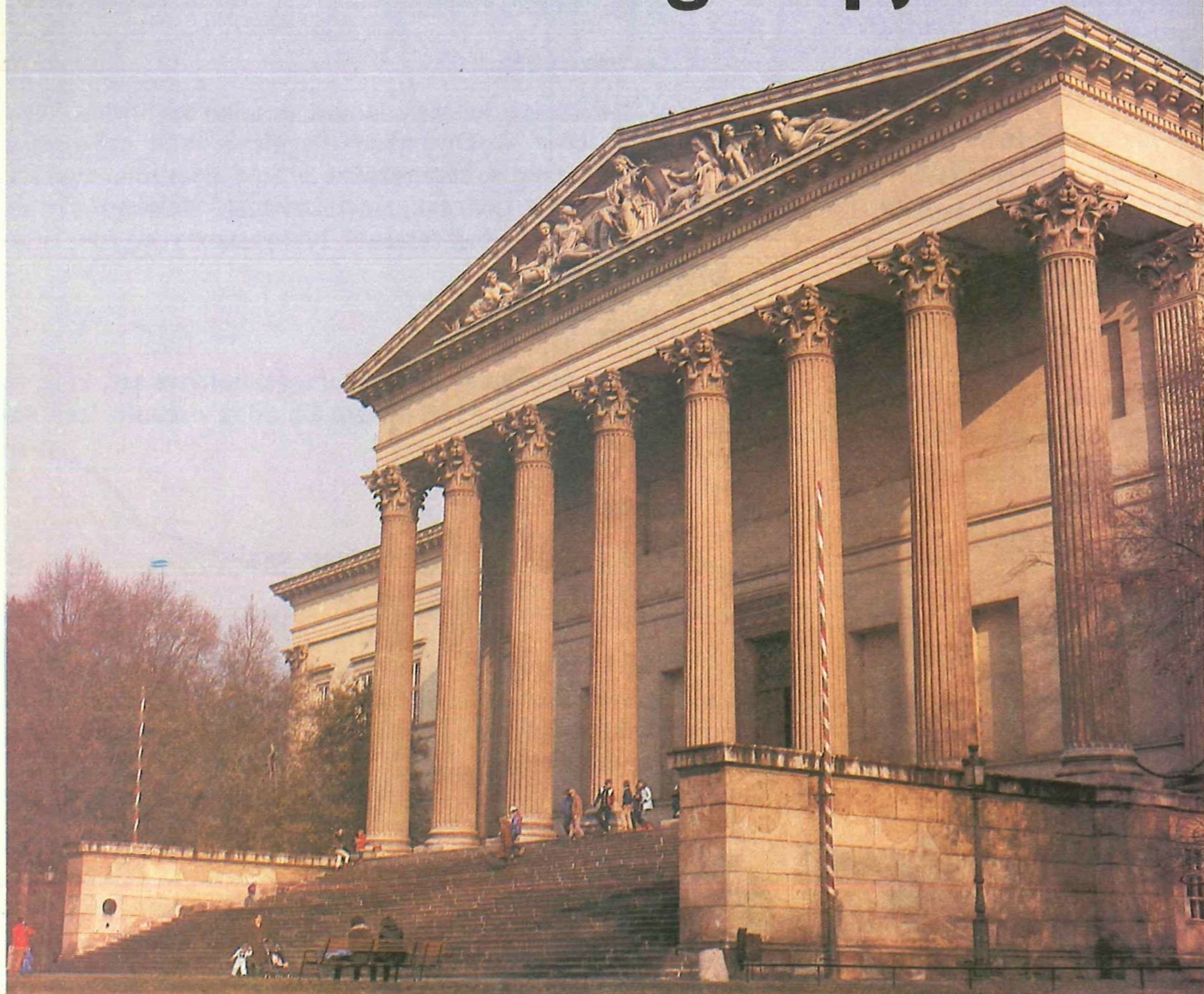
Nyárfa

— Milyen szép nevem van. Hallod? Nyárfa, nyárfa. Karcsún, fehéren állok a határba. Úgy reszketek és sírok, mint egy árva. S minden széllel zenélek, mint a hárfa...

Békés Rozi rajza!

Séta a szabadság napján

Karasz Lajos felvételei

Petőfi naplójából

Lelkesedéssel és a sors iránti bizalommal mentünk vissza a kávéházba, mely már tele volt ifjakkal. Jókai a proklamációt olvasta föl, én nemzeti dalomat szavaltam el; mindkettő riadó tetszéssel fogadtatott.

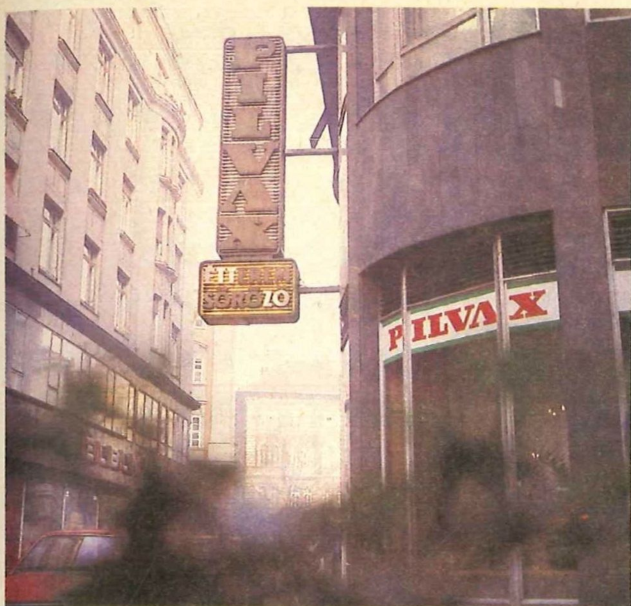
A kávéházban azt határoztuk, hogy sorra járjuk az egyetemi ifjúságot, s majd teljes erővel kezdjük meg a nagy munkát. Először az orvosokhoz mentünk. Szakadt az eső, amint az utcára léptünk, s ez egész késő estig tartott, de a lelkesedés olyan, mint a görögtűz: a víz nem olthatja el.

Jókai ismét fölolvasta a proklamációt s a tizenkét pontot s énvelem elszavaltatták a nemzeti dalt. Mindkettőt fanatikus lelkesedéssel fogadták, s a refrénben előjövő „esküszünk"-öt mindannyiszor visszaharsogta az egész sereg, mely a téren állt.

Landerer nyomdája legközelebb volt hozzánk, oda mentünk. Jókait, Vasvárit, Vidácsot és engem neveztek ki küldötteknek, hogy a sajtót lefoglaljuk. Mi megtettük azt a nép nevében s a tizenkét pontot és a nemzeti dalt rögtön nyomni kezdték. Ezalatt kinn lelkesítő beszédeket tartottak Egresi Gábor, Degré, Vasvári, Jókai stb. Délfelé elkészültek a nyomtatványok s ezrenként osztattak szét a nép között, mely azokat részeg örömmel kapkodta.

A szakadó eső dacára mintegy 10 000 ember gyűlt a múzeum elé, honnan a közhatározat szerint a városházához mentünk, hogy a tizenkét pontot magokénak vallják a polgárok is és velünk egyesüljenek.

Stancsics börtönajtaja megnyílt. A rab írót diadallal hozta át a töméntelen sokaság Pestre.

A Pilvax ma

A régi Városháza

Táncsics börtöne ma

„Hol sírjaink domborulnak..."

Isaszeg neve aranybetűkkel került be az 1849-es tavaszi hadjárat győztes krónikájába. Az elesett hősök ott nyugosznak a legmagasabb dombokon, a csatamezők felett. Ők írták az isaszegi erdők igazi krónikáját.

Az egykori hősök valószínűleg büszkék lennének utódaikra, ha látnák azt a tiszteletteljes hagyományápolást, mellyel isaszegi „unokáik" adóznak emléküknek.

A Damjanich János Általános Iskola tanulói 1981-ben sokak számára követendő kezdeményezésben vettek részt. A kétévenként megrendezésre kerülő Vörössipkás Expedíció keretén belül a tavaszi szünetben kerékpáron indultak útnak. Az egykori vörössipkás honvédek nyomát követve felkeresték a tápióbicskei, isaszegi, váci győzelmes csaták színhelyeit, bejárták a csatamezőket,hogy virágot tegyenek a hős honvédek sírjára, megismerjék a történelmi emlékeket. 1983-ban új állomással gazdagodott az akció. Az útvonalat meghosszabbították Ácsig. Felkutatták annak a vörössipkás igazi kisdobosnak a sírját, aki Damjanich katonájaként végigharcolta a tavaszi hadjáratot Szolnoktól Komáromig. Koroknay Dánielnek hívták. 1834-ben született Mád községben. A hadjárat ideje alatt megbetegedett, 1849-ben az ácsi temetőben temették el. Mindössze 15 éves volt.

Hogy Koroknay Dániel neve ne vesszen a legendák homályába, Ácson úttörők ápolják sírját. Mádon, a szülőföldön a gyerekek honvéd őrjáratot tartanak szülőházánál. Isaszegen felállították az expedíció kopjafáját. Ez az akácobeliszk hirdeti az isaszegi utódok lelkesedését, áldozatkészségét.

Z. M.

Petőfi Sándor Társaság

„Petőfi nemcsak a magyar nemzet, de az egész világ legjelentékenyebb költői közé tartozik" — írta Arany János. Az 1848-as forradalom és szabadságharc költőjének mai tisztelői 1984. december 31-én megalapították Kiskőrösön, a költő szülőhelyén a Petőfi Sándor Társaságot. Ezzel azt vállalták, hogy a szervezet lehetőségeit is segítségül hívják a Petőfi-hagyományok ápolásában, a hagyományok továbbfejlesztésében. „A Társaság célul tűzi ki az ifjúság, különösen a diákság minél nagyobb arányú bevonását, számot tartva az önálló kezdeményezésekre is" — olvasható az alapszabályban.

Tavaly a többi között a Társaság találkozót rendezett a Petőfi nevét viselő középiskolák tanárainak és diákjainak Kiskőrösön. Ugyanitt avatták fel a Petőfi-műfordítók szoborparkját. Az idei tervek között március 15. méltó megünneplésén kívül több (rajz- és irodalmi) pályázat meghirdetése szerepel. Szeptemberben a Petőfi-középiskolások találkoznak Mezőberényben. Októberben pedig Pápán gyűlnek össze azok, akik szerte az országban Petőfi emlékhelyeket tartanak fenn. A rendezvényekről és az irodalmi munkásságról évkönyvet jelentet meg a Társaság. A Petőfi-hagyományokat feldolgozó és képekkel szemléltetett írásokat szintén összegyűjtik és anyagából kiadványt szerkesztenek.

Én voltam Petőfi

„Ezt a napot Petőfi napjának nevezze a magyar nép; mert ezt a napot ő állítá meg az égen, hogy alatta végigküzdhesse a nemzet hosszúra nyúlt harcát szabadsága ellenségeivel."

(Jókai Mór)

Különösen szép március 15-i megemlékezést láttam Budapesten a **Derkovits Ifjúsági Klubban** video felvételen. Csaknem százhúsz gyerek, néhány felnőtt, egy pár apró kellék és a képzelet segítségével eljátszották 1848. március 15-ének eseményeit. Megidézték Petőfit, Vasvárit, Jókait, Táncsicsot s a szabadságát kivívó népet.

Kik ezek a gyerekek, akik így ünneplik 138 esztendő múltán a magyar szabadság napját? Kik ezek a felnőttek, akik így nevelik a gyerekeket a múlt nagyjainak tiszteletére? Kérdéseimre **Bucz Hunor** válaszolt, aki a négyórás varázslatos játék fő szervezője, mozgatója volt.

— A felnőttek a Térszínház tagjai, én a művészeti vezetője. A gyerekek egy része az ifjúsági ház dramatikus játszóházának állandó vendége. A többiek a környező iskolákból, a közeli gyermekotthonból jöttek. A meghívón szerepelt az is, mit fogunk csinálni; gyülekezés, fogadás; kokárda, kard, csákó készítés; hajbavalók fonása, daltanulás, ünneplés. A borítékba egy darabka nemzetiszínű szalagot is tettünk.

— Láttam, hogy jó nagy betűkkel néhány szép verssort, a Nemzeti dalt, a Tizenkét pont szövegét előre kifüggesztették a falra.

— Igen, sőt amikor a vendégek érkeztek, már szólt az ének, a zene, de nem lemezről, hanem én játszottam hegedűn, s a vendéglátó gyerekek énekeltek. Míg készültek a kardok, a kokárdák, csákók, megtanultunk, feleleveníttettünk néhány negyvennyolcas dalt, beszélgettünk 1848 eseményeiről. Feltűztük a kokárdákat, felvettük a csákókat, a fiúk kardot kötöttek az oldalukra, a lányok hajába nemzetiszínű hajkötőt fontunk, s akkor kezdődött a játék. Képzeletben indultunk a Pilvaxba. Szeretnénk megtanítani a gyerekeket új módon ünnepelni. Három esztendeje mindig a gyerekek választották Petőfit, aki a játékot vezeti. Koltai Zoltánnak hívják, a IV. kerületi, Nyár utcai iskolába jár, most negyedikes kisdobos.

*

A **Nyár utcai iskolában** először a 3. a-ba köszönök be, ahol **Vajkó Anisia** tanít. Ő is a **Térszínház** tagja. Tőle és tanítványaitól tudakolom, hogy milyen érzés volt ebben az ünnepi játékban részt venni?

— Feledhetetlen! Csodálatos! — kiáltják a gyerekek és rázendítenek a Klapka indulóra.

Koltai Zolit áthívják a negyedik c-ből. Középtermetű, tiszta tekintetű fiú. Komoly, megfontolt beszéde igen meglep.

— Másodikban állítólag én mondtam az osztályban a legszebben a Nemzeti dalt, az iskolai ünnepélyen is elszavaltam. Amikor a Derkovits Ifjúsági Klubban a Pilvax-jelenetet játszottuk, a társaim kérdezgették: hol van Petőfi? Az egyik osztálytársam elkiáltotta magát: itt van Sándor! — és rám mutatott. Felemeltek egy asztalra és követelték, hogy mondjam el a Nemzeti dalt. Elkezdtem mondani, de elakadtam, egy esztendő alatt kihullt az emlékezetemből. Szerencsére egy fiú a falra mutatott, hogy ott a vers szövege s én olvasni kezdtem. Ők velem zengték: „Esküszünk, esküszünk, hogy rabok tovább nem leszünk!"

— Mit éreztél a játék alatt Petőfi szerepében?

— Nagy boldogságot és hazaszeretetet.

— Nagy szavakat mondtál Zoltán. Hogy értsem őket?

— Belegondoltam a magyar nép sorsába, mint annak idején Petőfi. Úgy éreztem, hogy most minden az én kezemben van, nem szabad hibáznom. Nagyon boldog voltam, mert mindig arról álmodoztam, hogy egyszer valami nagy hős leszek, és ez most sikerült.

— Jelent-e a szerep valamit a további életedben?

— Mindent elolvasok, ami a szabadságharcról szól, és igyekszem nagyon az iskolában is.

— Hogyan fogod a gyermekeidet nevelni?

— Mindent elmondok nekik, amit csak tudok a hazáról és arra nevelem őket, hogy mindent tegyenek meg érte.

Kóka Rozália

Balogh Béni

A susai gólya

Jánky Béla

A gólyafészek

**Dühöng a szél,
havon ébredt,
leveri a
gólyafészket,
lesodorja,
téparássza,
viszi, mintha
karikázna.**

**Fújja, hajtja,
hajtja, fújja
a kerten át
ki az útra;
szalad vele
künn a réten,
napszálltáig
utolérem.**

**Ha betérünk
a tavaszba,
felteszem a
kútágasra,
hogy a gólyát,
hogy a gólyát
udvarunkra
visszacsalja.**

Petőfi Sándornak és Arany Jánosnak, a két költőóriásnak volt egy igen kedves költő barátja: Tompa Mihály.

Szegény rimaszombati csizmadia fiaként látta meg a napvilágot. Szegénysége miatt csak szolgadiák lehetett, de eszességének és vasszorgalmának eredményeként előbb tanító, majd kálvinista pap lett. Már diákkorában verselt, felnőve pedig egymásután jelentek meg verseskönyvei.

Tudta, hol a helye, mikor kitört a 48-as szabadságharc. A neves gömöri nemzetőrökkel hajón utazott a Dunán, hogy az osztrák határszélen, az emlékezetes schwecháti ütközetben ő is ott küzdjön, s mint nemzetőrpap lelkesítse a harcolókat.

Sajnos, a dicső szabadságharc elbukott, s hazánkra az osztrák császári önkény nehezedett.

1948-ban, a forradalom és szabadságharc századik évfordulója alkalmából Bükk vidéki szülőföldemen felkerestem nagy „földim", Tompa Mihály idős rokonait, Losonczy Kálmán bácsiékat. Egy Borsod megyei kis faluban, Susán éltek. (Ózd mellett.) Itt írta Tompa Mihály a „Gólyához" című versremeket. Erről és a Tompa-rokonságról beszélgettünk akkor a faluvégi ódon kúria falai között.

— Tompa Mihály felesége, Zsoldos Emilia és az én nagyanyám, Zsoldos Eleonóra édestestvérek voltak. Az akkor már beteg költő, a mi kedves Miskánk 1850-ben itt Susán, Losonczy Bertalan bátyámnál, a sógoránál pihent — kezdte a kistermetű, vékony, ősz hajú Kálmán bácsi. — Felejthetetlen rokonunk nagyon szerette a természetet — folytatta —, a fákat, virágokat valósággal imádta. Szóval, amikor csak tehette, a szabadban tartózkodott. Kúriánk nagy kertjében gyakorta barangolt, s különösen kedvelt három öreg szilfát.

A házigazda a tavaszillatú kertbe vezetett. Három öreg, már erősen száradásnak indult, magas szilfa alatt megállított.

— 1850 egyik tavaszi délelőttjén itt üldögélt Mihály. Elmerengve hallgatta a lombok susogását, a méhek, dongók döngicsélését. Ám beteg szíve csak nem tudott örülni a tavasznak. A nemzet élete haldó ősz volt. És ahogy ott töprengett, tekintete a szomszédos udvar öreg csűrjére vetődött. Épp abban a pillanatban repült oda a messzi vidékről hazatért gólyamadár. Mihályunk egy ideig nézte, majd mély sóhajtás hagyta el ajkát. Mégsem üldögélt ott sokáig. Halkan bement a szobájába, ahonnan papírral s ceruzával tért vissza. Legnagyobb örömére még ott volt a fészket talált, frissen érkezett gólya. Mihály írni kezdett.

A gólyához

Megenyhült a lég, vidul a határ,
S te újra itt vagy jó gólyamadár.
Az ócska fészket megigazgatod,
Hogy kikölthesd benne
pelyhes magzatod.

— Pár perc mindössze, s kész volt a hatalmas vers. Mihály megsimította haját, majd az összehajtott papírt bal felső zsebébe, a szíve fölé rejtette. Vacsora után, amikor már minden elcsendesedett az ódon házban, Mihály felolvasta Emíliának a verset. A költő hangja egyre izzóbbá vált:

„Neked két hazát adott végzeted,
Nekünk csak egy volt,
az is elveszett!"

— Jaj! — kiáltott fel Emília — Miskám! Féltelek.

— Ne félts — válaszolt komoran a költő. — Az igazság mindennél erősebb.

Házigazdám így folytatta:

— És alig telt el pár hónap, a költemény híre szétfutott a vidéken. Hamarosan az osztrák hatóság fülébe is eljutottak a vádoló szavak. Menten házkutatást rendeltek el. Jöttek a rézcsákós osztrák zsandárok, feltúrtak mindent, de nem akadtak a kézirat nyomára. Hogyan is akadhattak volna, mikor a találékony Emília az öreg csűr zabszalmájába rejtette!

Losonczy Kálmán bácsi elkomorodott.

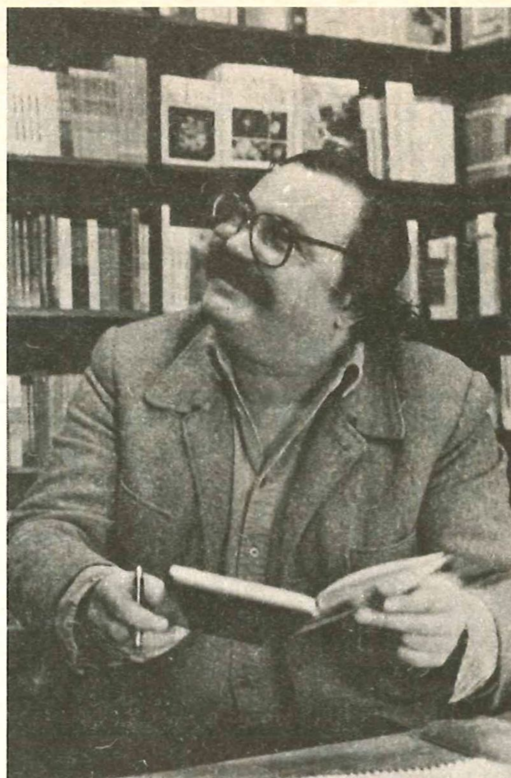
— Aztán Kassára, az osztrák bíróság elé idézték Tompa Mihályt. Hat hétig kínozták, vallatták, de nem tudtak semmit rábizonyítani. Végül kiengedték a beteg szívű költőt. Otthon Mihály első kérdése ez volt:

— Megvan a kézirat?!

— Emília igent bólintott — mesélte a rokon. — A költő hálásan csókolta meg hitvesét, akit rajongásig szeretett. És mi, az utókor gyermekei is hálával gondolunk a költő feleségére, mert megmentette azt a csodálatos verset, amelyben Tompa izzó haraggal ítélte el a magyar nemzetet letipró osztrák önkényt — fejezte be elbeszélését házigazdám.

Bemutatjuk

Lázár Ervint

Mit üzenek a gyerekeknek?

Vajon gyerekkori barátaim Rácpácegresről mit üzennének a mai gyerekeknek?

Keserű Pisti, aki egy szerencsétlenül robbant gyutacstól 1945 óta halott,

az öccse, Laci, akinek azt kiabáltuk, hogy: „Lackó, Lackó, Ladomány..."

Priger Jancsi, aki iskolába menet vezényelt nekünk, mondván, hogy: „Ebelső, babelső..."

Priger Jóska, aki egyszerre két osztályt végzett el kitűnően,

Hujber Gyuvi (nem Gyuri, Gyuvi!), akivel egyszer Pálfától Lőrincig (Sárszentlőrinc) leúsztunk a Sión,

Kránicz Jancsi, aki mindannyiunk közül a legnagyobbat tudott dobni,

Barta Miska, aki verhetetlen volt futásban,

a két Szeip gyerek, Gyuri és Péter, akik Rácpácegresen akarták megúszni a svábok kitelepítését. Sikerült nekik hálisten!

Hermann Pisti, aki kiskorában nagyon szerette a tyúkhúst,

Borbély Laci, aki ha összeütközött a földdel, meg se pisszent, a föld mondta, hogy „jaj",

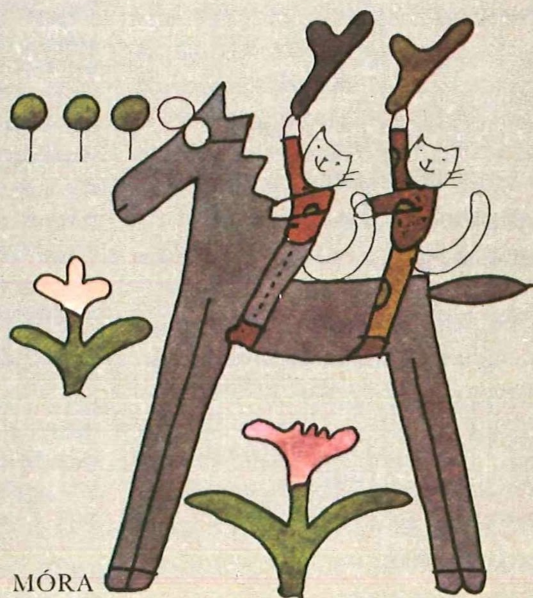
Mészáros Feri, a kis tűzgolyó, aki balszélsőt játszott a csapatunkban, s aztán legszebb férfikorában mások felelőtlensége miatt meghalt, s nem láthatja a fiát futballozni,

Nyerges Ali, aki ugyan csak nyaralni járt Rácpácegresre, de azért szívvel-lélekkel közénk számított,

és a lőrinciek közül is hadd írjam ide azt a két barátomat, akik már nem élnek: Törjék Jóskát és Szabó Lacit.

Íme: minden gyereknek ezt kívánom, ha megöregszik, legalább annyi gyerekkori barátjára gondoljon vissza szeretettel, mint én.

Lázár Ervin

Vacskamati virágja

Lázár Ervin meséjét színpadra alkalmazta Várhidi Attila

Szereplők:
Vacskamati, a szeleburdi kandúr
Mikkamakka, a társaság esze, szintén kandúr
Bruckner Szigfrid, a kiérdemesült öreg cirkuszi oroszlán
Ló Szerafin, a kék csodaló
Aromo, a fékezhetetlen agyvelejű nyúl
Szörnyeteg Lajos, a legjobbszívű behemót
Dömdödöm, a melegszívű medvebocs
Vacskamativirágja, az ajándékba kapott virágszál
A színhely: egy tisztás a Négyszögletű Kerek Erdőben.
(Néhány faággal vagy ledöntött székekkel, az állatfigurákat egy-egy sörénnyel, fülekkel, Lajost egy svájcisapkával jelezzük.)

Mikkamakka *(hasal a földön és egy rejtvényújsággal bajlódik).*

Vacskamati *(hátulról berohan, egyenesen Mikkamakkához):* Mikkamakka!... Mikkamakka! Ugye te mindent tudsz?

Mikkamakka *(komoran, oda se nézve):* Egyszer már beszéltünk erről.

Vacskamati *(boldogan):* Na ugye!

Mikkamakka *(mérgelődve):* Mit na ugye?!... Akkor megállapodtunk abban, hogy majdnem mindent tudok, avagy majdnem tudok mindent, vagyis hogy mindent majdnem tudok.

Vacskamati *(lelkendezik):* Ez az, ez az, emlékszem!

Mikkamakka *(morogva hajol ismét a rejtvénye fölé):* Emlékezni azt tudtok... Azazhogy csak emlékezni tudtok...

Vacskamati *(izeg-mozog):* Ne haragudj, Mikkamakka, de nem értem pontosan, mit mondtál.

Mikkamakka *(csak legyint):* Nem baj, nem azért mondtam.

Vacskamati *(kicsit közelebb húzódik hozzá):* Ugye, meghallgatsz?

Mikkamakka *(föl sem néz):* Meg hát.

Vacskamati: Egy kérdésem lenne...

Mikkamakka *(fölnéz, kicsit fölenged):* Elő vele.

Vacskamati *(előrukkol):* Te Mikkamakka, ... ugye ... ugye nekem *van* születésnapom?

Mikkamakka: De még mennyire!

Vacskamati *(táncol örömében):* Tudtam, tudtam! Hát mégis igaz!

Mikkamakka *(kicsit szárazon):* Születésnapja egyébként mindenkinek van.

Vacskamati: Jó, jó, de mikor?

Mikkamakka *(értetlenkedve):* Hogyhogy mikor? Nekem például december elsején.

Vacskamati *(türelmetlenül):* Neked, neked! De nekem mikor van?!

Mikkamakka *(kicsit sértődötten):* Honnan tudnám én azt? Neked kéne tudni.

Vacskamati *(szomorúan):* De nem tudom.

Mikkamakka *(tanácstalanul vakarja a feje búbját):* Ajaj...

Vacskamati *(szomorúan letelepszik Mikkamakka mellé):* Tehát nekem mégsincs születésnapom...

Mikkamakka *(mérgelődve):* De ha egyszer van!

Vacskamati *(csökönyösen, majdnem sírva):* De mikor?!

Mikkamakka *(már háborog):* Mikor? Mikor?... Például... például...

Vacskamati *(reménykedve):* Na?!...

Mikkamakka: Például ma...

Vacskamati *(felvidul):* Kedden?

Mikkamakka *(nem érti, de azért bólint):* Kedden...

Vacskamati: Tehát minden kedden?!

Mikkamakka *(határozottan):* Azt már nem! Milyen kedd van ma?

Vacskamati *(nagyon gyorsan):* Április 15-e, kedd!

Mikkamakka *(felemeli az ujját):* Na, akkor ez az! Április 15-én születtél.

Vacskamati *(alkudozik):* Nem lehetne inkább kedden?

Mikkamakka *(nem érti):* Hogyhogy kedden? Hiszen kedd van.

Vacskamati: Hát hogy *minden kedden* születésnapom legyen...

Mikkamakka: Még mit nem! Csak minden április 15-én! Egy évben mindenkinek csak egyszer lehet születésnapja!

Réber László rajzai

Vacskamati *(borzasztóan sajnálja):* Kár...

Mikkamakka *(végiggondolja):* Tényleg kár...

Vacskamati *(mint akinek valami nagyon fontos jut az eszébe):* Várjál csak... De hiszen akkor...

Mikkamakka: Mit akkor?

Vacskamati *(nagy örömmel rikoltja):* Ma április 15-e van!!!

Mikkamakka *(még mindig értetlenkedve):* És akkor mi van?

Vacskamati: Hát a születésnapom!

Mikkamakka *(kapcsol):* Jé, majd elfelejtettem! *(Felugrik a helyéről)* Isten éltessen! Isten éltessen! *(Hatalmasat fütyül)* Fiúk!... Fiúk!... Gyertek!... Vacskamatinak születésnapja van!... Hahó!... Gyertek! Vacskamatinak születésnapja van!

Többen *(Vacskamati barátai mindenfelől a tisztásra futnak, s jókedvűen felköszöntik):* Isten éltessen!... Sok boldogságot!... Isten éltessen!

Szigfrid *(lármásan):* Hohó, álljon meg a menet!

Lajos *(értetlenkedve):* Miféle menet...?

Szigfrid: Elég furcsa... Már 15 éve ismerlek, és eddig egyszer sem volt születésnapod...

Vacskamati *(megértően mosolyog):* Na jó, de ma kedd van!

Szigfrid *(mintha értené):* Jaj, hát az mindjárt más! Isten éltessen sokáig, Füled érjen bokáig! *(Kedvesen összeölelkeznek)*

Dömdödöm: Döm! Dödöm!

Mindenki *(köréje gyűlnek)*

Dömdödöm *(nagyon kedvesen):* Dömdödöm...!

Mikkamakka *(a közönséghez):* Figyelitek Vacskamatit? Úgy tesz, mintha nem értené, hogy mit mondott Dömdödöm.

Aromó: Pedig ezt csak az nem érti, aki mind a két fülére süket!

Mikkamakka *(lehalkítja a hangját):* Merthogy Dömdödöm azt mondta, hogy adjunk ajándékot az ünnepeltnek, akinek 15 év óta ez az első születésnapja.

Dömdödöm *(aranyosan a közönségre mosolyog):* Döm!

A többiek *(miközben Mikkamakka és Aromo „közvetíti” az eseményeket, kiszaladnak...)*

Mikkamakka: Látjátok, el is futnak mindjárt...

Aromo: De vissza is jönnek mindjárt!

Mikkamakka: Na, és a kezükben...

Aromo: Na, lám a kezükben...

Mikkamakka: Odanézzetek: a kezükben egy cserép gyönyörű virág!

JÁTÉK *(egy nagyon szép zöldruhás kislánnyal futnak vissza, a kislány hajában szép színes szalagok jelöik a „virág”-voltát, Vacskamati kicsit szégyenlősen veszi át az ajándékot)*

Szigfrid *(a közönségtől):* És tudjátok-e, hogy hívják?

Vacskamati *(boldogan felel a közönség helyett is):* Hát persze, hogy tudjátok! Úgy hívják, hogy vacskamativirágja!

JÁTÉK *(valamilyen nagyon szép zenére a virág táncolni kezd, Vacskamati eleinte megbűvölten figyeli, majd elúnja és észrevétlenül kioson, a virág kétségbeesetten keresgéli, végül szomorúan, csalódottan leül a színpad elején, háttal a közönségnek, fejét a térdére hajtva.)*

Mikkamakka *(aki mindezt látta):* Hát így zajlott le a születésnap.

Aromo: Aztán elmúlt.

Szigfrid: Sok kedd elmúlt.

Ló Szerafin: De egyik sem volt Vacskamati születésnapja.

JÁTÉK *(a virág közben a földre hullajtotta „szirmait, leveleit”, a színes szalagokat.)*

Mikkamakka *(ezt észreveszi):* A virág meg!

Többiek *(erre betódulnak, megdöbbenve látják)*

Aromo: Uramfia!

Lajos *(majd a könnye hull):* Szegény, szegény vacskamativirágja!

Szigfrid *(Vacskamatira érti):* Azt hiszitek, törődött vele?

Aromo: Nem törődött.

Szerafin: Azt hiszitek, öntözte?

Mikkamakka: Nem öntözte.

Szigfrid: Azt hiszitek, kapálgatta?

Szerafin: Nem kapálgatta.

Aromo: Azt hiszitek, rá is nézett?

Lajos: Nem nézett rá...

Dömdödöm *(nagyon mérgesen)*: Dömdödöm!
Lajos *(rémülten előrehívja a többieket)*: Hallottátok? Dömdödöm azt mondta, hogy dömdödöm!
Aromo *(nagyon dühösen)*: Mert igaza van!
Szigfrid *(jó hangosan, hogy a függöny mögül kikileső Vacskamati is értsen belőle)*: Bizony nem gondozza a virágját!
Aromo: Bizony nem öntözi!
Szerafin: Bizony rá sem néz!
Lajos: Bizony hervadozik szegény virág...
Aromo: Bizony kornyadozik...
Vacskamati *(berohan, s átöleli a virágot)*: Jaj, elfelejtettem! Pedig az én virágom, vacskamativirágja!
Szigfrid: Hát akkor gondozd!
Aromo: Hát akkor öntözd!
Szerafin: Hát akkor törődj vele!
Lajos *(csak hogy ő is mondjon valamit)*: Nnnna!...
Mikkamakka *(a közönség közé kimegy, mesélősen)*: A virág hervadt volt, fonnyadt volt, de most biztosan nagyon dörömbölt a szíve!
Aromo: Dörömbölt boldogan!
Szigfrid: Mert Vacskamati nekiesett: öntözte reggeltől estig, estétől reggelig...
Lajos: ...kapálta, kapálgatta naphosszat, csak úgy sercegett szegény virág gyökere...!
Vacskamati *(közben sürög-forog, serénykedik a virágja körül)*
Szerafin: És két nap múlva azt mondta:
Vacskamati *(erősen szemrehányóan a virágjának)*: Öntöztelek, kapáltalak, két napja csak veled foglalkozom, mégis kornyadsz, mégis hervadsz! Mi lesz már?! Tessék már sárgállani, tessék már zöldelleni, tessék már lilállani, tessék már kékelleni!
Szigfrid *(borzasztóan dühös)*: Mit képzelsz?! Hónapokig feléje sem néztél, és most azt hiszed, hogy két nap alatt virulni fog?!
Aromo *(nagyon gúnyosan)*: Zöldelleni!
Szerafin: Sárgállani!
Lajos: Lilállani!
Szigfrid: Kékelleni!
Dömdödöm: Dömdödöm!
Szigfrid *(határozottan odalép a virághoz, és megfogja a kezét)*: Úgy határoztunk, hogy elvesszük tőled a virágot!
Vacskamati *(kétségbeesetten fogja meg a virág kezét)*: Jaj, ne!
Aromo: De igenis, elvesszük!
Dömdödöm *(haragosan szól rájuk)*: Dömdödöm!
Szigfrid *(csodálkozva kérdezi)*: Azt mondod, hogy kérdezzük meg a virágot is?
Dömdödöm *(nagyon határozottan)*: Döm.
Többiek *(a virághoz lépnek)*
Szigfrid: Akarsz Vacskamatinál maradni?
Virág *(kicsit szégyenlősen, de nagyon szép virághangon)*: Igen. *(és lesüti a szemét)*
Szigfrid *(csodálkozva)*: De hiszen nem öntözött!
Virág: Tudom. *(Minden válasz után egyre közelebb húzódik Vacskamatihoz)*
Aromo: De hiszen nem kapálgatott!
Virág: Tudom...
Szerafin: De hiszen rád se nézett!
Virág: Tudom...
Lajos: Aztán meg agyonöntözött...!
Virág: Tudom...
Szigfrid: Agyonkapált!
Virág: Tudom...
Aromo: Sápadt lettél!
Virág: Tudom...
Szerafin: Csenevész lettél...
Virág: Tudom...
Szigfrid *(szinte rámordul)*: Akkor miért maradnál nála?!
Virág *(megsimogatja Vacskamati arcát)*: Azért, mert szeretem.
Aromo *(háborog)*: Miért szereted?
Virág *(nagyon egyszerűen)*: Csak.

JÁTÉK *(halk zene indul)*

Vacskamati *(örömében szinte táncra perdül, ugrál a virág körül)*: Meglátod, rendesen öntözlek, kapállak, rendesen törődöm veled ezután!
Virág *(aranyosan csúfolkodó hangon)*: Hiszi a piszi!

JÁTÉK *(a zene fölerősödik, mindketten vidáman kergetőzni kezdenek)*

Mikkamakka *(nagyon kedves hangon)*: És a kis virág olyan boldog volt, mint amilyen még soha.
Lajos *(játékosan incselkedik)*: Ha nem hiszitek... ... járjatok utána...

JÁTÉK *(mindenki előreszalad, meghajtja magát és kiszalad, legvégül Vacskamati és a virágja jönnek előre, kézenfogva, ők is meghajolnak, majd nagy boldogan ők is kifutnak.)*

VÉGE

Osvát Erzsébet

A tavasz csengetett

A tavasz háromszor
csengetett.
Vitték a hangot
hegyek, tengerek
a gólyákhoz,
messze Afrikába.
Készültek a gólyák
a nagy utazásra.
Elbúcsúztak
a majomtól, strucctól:
— A viszontlátásra,
hogyha ősz lesz újból.
És mint hófehér
helikopterek,
szálltak a gólyák
tengerek felett.
Megérkeztek,
a régi fészkük várta —
esőtől verten,
széltől megtépázva.
A gólyák iziben
dologhoz is láttak,
hozták csőrükben a
gallyat, szalmaszálat.
Fürgén ment a munka,
vígan kelepeltek.
Puha fészkük lesz majd
a Kiskelepeknek.

Összeállította: Gaál Ödönné, rajzolta: Görög Júlia

ÖSZÖNTÖ VERS-
AJÁNLATAIM:
ILY LAJOS: ERDEI ÚT
ZABÓ LÖRINC: NYITNIKÉK
WEÖRES SÁNDOR: KIS-
MADARAK
RADNÓTI MIKLÓS:
MÁRCIUS

OLVASSÁTOK EL:
HERMANN OTTÓ: A MADARAK
HASZNÁRÓL ÉS KÁRÁRÓL
LÁZÁR ERVIN–BALOGH PÉTER:
ÖREGAPÓ MADARAI
SCHMIDT EGON:
MADÁRDAL
ERDÖN-MEZÖN

FÜRKÉSZ BALÁZS

FÜRKÉSZ FRUZSINA

Meglepetés vár rátok az áprilisi Kisdobosban! Fülbemászó „Fürkész indulót" közlünk. Vidám énekünket daloljátok velünk!

TAVASZVÁRÓ FÜRKÉSZTANYA

Hamarosan itt a húsvét!

4

Sietek, nehogy lemaradjak a tavaszi brekegö versenyről!

Lányok! Hozzáfoghattok a tojáspingáláshoz! Jönnek a húsvéti locsolók!

I. ÉVFOLYAM 1919. MÁRCIUS 8. 1. SZÁM

BUKFENC

A GYERMEKEK LAPJA

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON

Szerkeszti: BÉLA BÁCSI

HUSZADIK SZÁZAD...

Lódulj sárkány, boszorkanép
— győztes lett a repülőgép.

Vértes bácsi rajza

ÁRA 1-KOR

2 ▫ B U K F E N C

MILYEN VOLT GYERMEKKOROM?

Kedves Paulini,

kérdésedre ezt felelem:

Nem akartam iró lenni.

Szerettem volna: zsivány lenni. Mert a zsiványnak árvalányhaj van a süvege mellett.

Szerettem volna: komédiás lenni, cirkuszban. Mert a komédiás a legszebb ember a világon.

Szerettem volna: Huckleberry Finn lenni, (a Mark Twain regényéből), mert ő volt a legrongyosabb fiu Amerikában.

Szerettem volna: dinnye-csősz lenni, mert tőle félnek a lányok.

Szerettem volna: álmoskönyv lenni, mert annak a nőnek, akit a világon legjobban szerettem, az édes anyámnak, az álmoskönyv magyarázta meg reggelenkint az elmult éjszaka álmait.

Szerettem volna: ördög, angyal, bohóc, vándormuzsikus lenni. Csirkefogó, éjjel-látó, láthatatlan és testetlen. A kisérlet barátja a pincében. A nagykutya bátorsága zord éjszaka. Az eperfa lombja, mert ő hallja a madarak beszédét. Madárijesztő, mert nem fél egyedül a nagy éjszakában.

Sajnos egyik se lettem.

Igy mulik el a gyermekkor. Egy szem aranypor sem maradt a tenyeremben a gyermekkori álmokból.

Szervusz.
Krúdy Gyula.

Egy gyermeklap 1919-ben

Hogy ki volt *Bukfenc*? Egy fejre állítható, nyomban talpra ugró (amolyan keljfeljancsi-féle) ügyes kis fickó. A papáját *Pukfencnek*, a mamáját *Mukfencnek*, a barátját *Fikarcnak* hívták, a kutyája *Kukfenc* névre hallgatott. Hogy hol találkoztam vele? Bizony nem az első utcasarkon. Keresni kellett. Végül is a *Budavári Palotában, az Országos Széchenyi Könyvtárban*, régesrégi újságok és folyóiratok között találtam rá, mivelhogy *Bukfenc*, a mulatságos történetek hőse a róla elnevezett gyermeklapban „lakik".

Kedves Kisdobosok, hadd mutassam be nektek ezt a régi gyermeklapot. Tartsatok velem, lapozgassuk együtt képzeletben! De óvatosan, vigyázva, mert a lapjai megsárgultak és már töredeznek is. Miért is csodálkoznánk ezen? A *Bukfenc 1. száma 1919. március 8-án* látott napvilágot. Történelmi időkben, a forradalmak korában a dédszüleitek várva várt mulatsága volt az olvasása. A 3. számot már a *Magyar Tanácsköztársaság* kikiáltása utáni ünnepi hangulatban kapták kézbe a kis olvasók, akiket a lap szerkesztője csak Bukfenc-gyerekeknek, Bukfenc-gárdistáknak becézett. A szerkesztőt *Paulini Bélának* hívták. Ma már furcsálljuk, hogy a címlapon csak ennyi állt: *Szerkeszti: Béla bácsi.* A maga korában a gyerekek kedvelt írója, rajzolója, szívbéli barátja volt Paulini Béla. Legjobb meséiben ma is örömötök telnék. Ilyen mese a *Dugasz Matyi birodalma, A csillagjáró Szikra Lőrinc csodálatos kalandjai.* De megnyerné a tetszéseteket a Bukfencben megjelent mese is: *Gömb Kelemen és Gondbúbaj kapitány története.* Mi mindent írt, rajzolt, szerkesztett Paulini Béla! Csak annyira futja az „időnkből", hogy eláruljam, ő volt *Kodály Háry Jánosának* egyik szövegírója. De lapozzunk tovább! Vajon kik írták a szerkesztő mellett a Bukfenc verseit, meséit, történeteit? Nem csupa ismerős, de ismerősök is. *Karinthy Frigyes* mesélt a rakoncátlan villamosról, akit végül elgázolt egy hájgombóc. Jól „hallottátok", nem fordítva esett meg a dolog. *Krúdy Gyula, Szép Ernő, Várnai Zseni* arról vallottak a Bukfenc-gyerekeknek, hogy milyen volt gyereknek lenni. Írt verset a lapba *Lesznai Anna* — szépet, kedveset.

A Bukfenc híreiből, krónikájából sok mindent megtudhatott a hajdani olvasó: kik győztek a futballbajnokságon, mi újság az állatkertben, miféle csoda a mozikép, hogy ingyenessé vált az oktatás, hogy munkásgyerekek nyaralnak a Balaton partján.

1919. július 15-én a Bukfenc 13. számában szomorú hír fogadta az olvasót: ez *a Bukfenc utolsó száma.* Nehéz idők jártak akkoriban. Az életéért harcolt a Magyar Tanácsköztársaság. Fogytán volt a pénz, a papír. Nem telt gyermeklapra. „...egyetlen óhajom, ne én temessem el a Bukfencet, hanem a Bukfenc temessen el engem, túlságosan önző, nem teljesülhet — írta a szerkesztő. Szervusztok ‚Bukfenc-gyerekek! Gondoljatok szeretettel *Bukfencre, Kukfencre, Fikarcra, Szöcske Gáborra, Sánta Flórisra* — aki *Galambfa* tövében élt, amíg élt — a *Hátrafeléjáró Emberre, Gömb Kelemenre, Gondbúbaj kapitányra,* és ha marad még időtök, gondoljatok vén atyátokra, Paulini Bélára is." A búcsúlevélnek utóirata is van: „Akinek van még közölnivalója, írjon a lakásomra: Bp., IV. ker. Egytem u., Erzsébet királyné Szálló." Ugye nem kételkedtek benne, hogy a gyerekek barátja volt? S de jó lenne, ha egyszer a Bukfenc föltámadna!

F. Komáromi Gabriella

NAGYAPÁM MESÉLTE

A hatvanas években mind több és több autó szaladt az ország útjain. Sajnos egyre gyakrabban fordult elő baleset, így gyermekbaleset is. Valahogy védekezni kellett. Egyik módja a balesetek megelőzése. A kisdobosok és úttörők erre vállalkoztak 1966-ban, amikor szövetségük huszadik születésnapját ünnepelték. Vagyis a balesetelhárítás egyik születésnapi vállalásuk lett. Szerződést kötöttek a magyar kormány belügyminiszterével, hogy lakóhelyükön felkutatják a veszélyt jelentő pontokat, térképen jelölik ezeket a helyeket és segítenek — gyermeki erejükhöz mérten — a veszélyek elhárításában.

Így is lett. Ötvenezer őrs vett részt ebben a munkában. Elkészültek a veszélytérképek, amelyeken feltüntették a lakóhely forgalmas útjainak átkelőhelyeit; építkezések és romos házak helyét; a kirándulásokon leselkedő veszélyeket. Ezeket a térképeket kitették a csapathíradóra, hogy minden kisdobos és úttörő megnézze és ügyeljen a balesetek elkerülésére. Az élet védelme szép jubileumi feladat volt.

Kisdobos Pajtásaim!

Én is lerajzoltam lakóhelyem veszélytérképét nagypapám segítségével. Kérlek titeket is, készítsetek veszélytérképet. Olyat, amit azután használtok is. A veszélyt jelző pontokon segítsetek a kisebbeknek a közlekedésben, és tanítsátok meg őket a biztonságos helyváltoztatás legfontosabb szabályaira!

Tóth Barbara, negyedikes kisdobos őrsvezető

Kiskönyvtár

Valamennyien kisebb-nagyobb közösségben élünk, s abban szeretnénk minél jobban érezni magunkat. Ha nem sikerül, a többieket okoljuk. Nem jut eszünkbe, hogy apró ötletekkel, némi felkészültséggel mi is remek hangulatot teremthetünk magunk körül. Nem kell tartanunk a kifulladástól. Bőséges forrásaink vannak!

Az **Úttörők kiskönyvtára sorozatban** (Ifjúsági Lap- és Könyvkiadó, 1982) jelent meg például a **Sportjátékok sportfelelősöknek** című kötet, amelyben **Kiss Erzsébet** szárazon és vízen, sportpályán és erdőben, télen és nyáron egyaránt szórakoztató sportjátékokat ajánl. Aki nem az erdei tornapályán, hanem a mozgalom jelképeinek erdejében szeretne egy kicsit tájékozódni, kitűnő segítségre talál a sorozat 11., **Jelképeink** című kötetében.

Az **Észforgató** című könyvet (ILK, Könyvszerkesztőség, 1983) egyenesen közösségek szórakoztatására állította össze **Bedő J. István**. Néhány fejezetcím: Játékos nyelvtan, játékos helyesírás; Titkos írások, titkos üzenetek; Reszkess költő!

Lehet, hogy a források felkutatása némi fáradsággal jár, de megéri. A rajvezetők, csapatvezetők bizonyára segítenek. A csapatkönyvtárban, a legközelebbi úttörőház könyvtárában megtalálhatók a kötetek. Némi szerencsével akár még eladó példányok is akadnak.

Panyiczki Csaba munkája, Kazincbarcika, Május 1. úti Általános Iskola

Vörös gém

Tavasz ígérkezik a Velencei-tónál

A föld már kezd lélegzeni, a még csupasz fákon seregélyek csevegnek, ha a Nap biztatóan kimosolyog az ébredező tájra. Még zörögnek a kopasz fák, ha a friss szél megsuhintja ágaikat. Még sárga a nádas, még rekedten zizzennek szálai, ha egymáshoz súrlódnak. Ám már hallani Pákozd felől a nyári ludak gágogását. Ők jöttek meg legelőbb, február eleje óta itt vannak. A kéklő magasságból fehéren mozgó folt virít ki és libeg, mint egy szélhajtotta fehér selyemfátyol. A kócsag ő, a tavak-lápok fejedelme, egyike a Velencei-tó védett madárritkaságainak. A Pákozd alatti „gémfalu"-ba, a madárrezervátumba március elején megérkeztek rokonai, a szürke gém meg a bölömbika. Ezt a két gémfajt néha télen is lehet látni a tavon. Hát ez hogyan lehet? Úgy, hogy a tó egyes részein „hevesek" (itt így hívják) alakulnak ki, ahol nem fagy be a víz. Ezek olyan helyek, ahol sok szerves anyag gyűlt össze s rothadásuk meleg fejlődésével jár.

A bölömbika neve azt sejteti, hogy ijesztően erős madár. A tavaszi hónapokban kilométerekről is hallható mély bufogása. Ha aztán becsörtetünk a nádasba, kiderül: nem bika ő, hanem nádi remete, „aki"-re szinte rá kell lépni, hogy felrepüljön. Jóval kisebb rokona a sokkal gyakoribb törpegém. (Pocgémnek is mondják.) A Velencei-tó régi halásznépe „panni"-nak, „kákabíró"-nak nevezte el a nádszálaknak ezt az X-lábú tornászát. Ő sem szeret repülni. Ha a káka között settengve vadászó madarat felverjük, rövid röpte után szinte belehullik a nádasba.

A korán megérkezett szürke gémet is ott találjuk a rezervátum (védett terület) évszázados gémfalujában. Azért falu, mert itt telepesen fészkelnek a különféle gémek, az április közepe táján hazaérkező vörös és kanalasgémek is.

Nehogy azt gondolja valaki is, hogy egy kijelölt madárrezervátumnak a madarak hírét veszik és biztonsági okokból odaköltöznek. A dolog éppen fordítva áll! Ott jelölik ki a védett területet, ahol esetleg már emberemlékezet óta vagy éppen újonnan felfedezetten ritka növények, állatok élnek.

A nádasok mentén a rétek még fakóbarnán alszanak. A tócsák vizei haragosan borzolódnak a hideg széltől, amikor a légben feltűnik csapongó repülésével és jajszavával a bíbic. Ő a vizenyős rétek mezőőre. Ha jajgat, a többi madár lapul, búvik, mert veszély (ember, állat) közeledik.

Április vége felé „befut" a híresneves kakukk. Vele csaknem egyidőben (vagy előbb) már az énekesmadarak is hazatérnek hosszabb-rövidebb vándorútjukról. Közülük választja ki a kakukk a dajkamadarat. Nálunk, erdős vidéken a vörösbegy, nádasban a cserregő nádiposzáta és a nádirigó neveli majd föl helyette fiókáit.

Radetzky Jenő

A kakukk messzehangzó hívása erdőn-mezőn-nádasban túlszárnyalja a most már egyre hangosabban zengő madárkoncerteket. Ám közben becsempészi tojásait kis énekesmadarak fészkébe. A dajka ezt nem veszi „lelkére" és híven kotlik a tojásokon, a sajátjain és a kakukkén. A kakukkfióka hihetetlenül falánk. Egy sérülten behozott kakukkcsemetét az agárdi Madárvártán lakó fiatalok alig győztek etetni. Az itt táborozó madár- és természetszerető tanulók mindig örülnek, ha komoly munkájukat megszakítja valamely betegen behozott fiatal madár. Szertefutnak eleségért, ápolják, röptetik, úsztatják. Attól függ, milyen madár.

Nincs is nagyobb öröm aztán, ha a meggyógyított madár a tenyérről elszáll, vagy a vízen tovaúszik, vissza a természetbe, ahová valók a madártavasz e gyermekei.

R. J.

A szerző felvétele

Ébred az erdő

Vajon mi jelzi az erdő ébredését a hosszú téli álom után? Talán amikor a még nedves avarból kidugja lila fejecskéjét az ibolya, vagy az a korán ébredt, sárga citromlepke, amelyik először libeg végig a tisztás felett? Netán a tarka harkály szokottnál is gyorsabb dobolása, esetleg az éppen felcsendülő madárének? A csuszka, ez a furcsa madár, amelyik egyedül képes arra, hogy fejjel lefelé is szaladgáljon a fa törzsén, most fent üldögél a magasba nyúló száraz tölgyfaágon és hangos „vi-vi-vi-vi" kiáltása betölti a levegőt. Párja ott keresgél a közelében és fél szemmel talán már válogat az odúk közül. Nézegeti-mustrálgatja, melyikük lesz a legjobb arra, hogy majd áprilisban benne költse ki 6—8, rozsdás pontocskákkal finoman mintázott tojását.

Márciusban szólalnak meg az erdei pintyek. A borvörös mellű hímek versenyt énekelnek egymással, féltékenyen őrzik területük határait és jaj annak a szomszédnak, amelyik a tilosba téved. Az éber pinty azon nyomban nekitámad és visszaűzi saját birodalmába.

Van egy olyan madarunk, amelyik folyton a saját nevét kiabálja. Hallgassátok csak! Most is egyre-másra hangzik a bokrok közül: csip-csup! Csip-csup! Ezért nevezték el csilpcsalp-füzikének. A verébnél jóval kisebb, felül szürkés, alul sárgásan futtatott madárka. Európa déli felén és Észak-Afrikában tölti a téli hónapokat. De alig melegszik fel az idő, alig bukkan ki a felhők közül a márciusi nap, máris visszatér a szép hazai erdőkbe. Útközben kertekben, nádasokban is felbukkan és a hímek ott is gyakran hallatják kedves kiáltásukat.

A mókusról sokan azt gondolják, hogy a faodúk mélyén lakik, pedig az erdők lompos farkú légtornásza a varjakéhoz, de még inkább a szarkáéhoz hasonló, gömb alakú gallyfészket készít az ágak között. Puha fahánccsal bélelt belsejében a mókusanya márciusban néha már apró kölykeit nevelgeti. Ha eleségért indul, villámgyorsan szalad végig az ágakon, közben lompos farkával egyensúlyoz. Bozontos farkát használja ejtőernyőként akkor is, amikor a magas fák koronájából a szomszédos ágakra ugrik át.

Nagyokat ásítva ébredezik a sün. Gallycsomók alatt, öreg fatuskók védelmében száraz avarból még az ősszel jó meleg ágyat készített magának, aztán összegömbölyödött benne és egy időre elfeledkezett a külvilágról. Most ébredezik és csodálkozik. Mert harsogva énekelnek ugyan az erdei pintyek, és zümmögő méhecskék keresik a korán nyíló virágokat, de a fák alatt még itt is, ott is fehér hófoltok világítanak és a reggelek ugyancsak hűvösek az erdőben.

Kora tavasszal a vonuló madarak többsége még valahol messzi Délen jár. Nem csattog a fülemüle, nem hallatja vidám kiáltását a kakukk, és még sokáig kell várni a sárgarigó flótázó „Huncut a bíró"-jára is. Az itthon maradtak közül azonban egyik-másik ugyancsak kitesz magáért. A februári éjszakákon oly kísértetiesen huhogó macskabagoly valamelyik öreg fa tág szájú odújában már rég fehér tojásait melengeti.

A hosszú farkú, kedves kis őszapók a sűrű bokrok között márciusban kezdenek hozzá művészi fészkük építéséhez. Szorgalmasan hordják a mohacsomókat, a zacskó alakú fészek külső oldalát zuzmókkal, kéregdarabkákkal álcázzák, belsejét tollakkal bélelik puhára. Az őszapó fészkében együtt van a környék szinte valamennyi madarának néhány tollacskája. A vörösbegy narancspiros mellényéről éppen úgy, mint a zöldküllőről, a büszke fácánkakas tarka nyakörvéről vagy a feketerigó mindig elegáns ünneplőjéről. A sok összehordott tollacska az őszapópár szorgalmas munkáját dicséri.

Schmidt Egon

Kis fakopács odújának bejáratánál

A mókus éppen diót tör fel

Bécsy László felvételei

Mit gondolsz?

Vajon hány tollat hord a fészkébe az őszapó pár? — Több mint 2000 darabot.

Ismersz olyan madarakat, amelyek télen is nálunk maradnak? — Széncinege, csuszka, szarka, szajkó stb.

Melyik az a bokor, amelyik szép sárgán virágzik a márciusi erdőben? — A som.

Mária főhadnagy sírjánál

A szokásostól eltérően ünneplik a kisdobosok és úttörők március 15-ét Káposztásmegyeren, az Általános Művelődési Központban. A délelőtti játszóházban kokárdát készítenek, plakátokat terveznek, csákót ragasztanak, koszorút kötnek és régi népi gyermekjátékokat ismernek meg. A saját készítésű koszorúkkal az újpesti temetőbe indulnak, ahol Lebstück Máriának, az 1848-as forradalom és szabadságharc legendás hírű főhadnagyának sírját koszorúzzák meg. Délután képzeletben egy honvédképző központban próbára tehetik magukat a pajtások: rendelkeznek-e mindazon tulajdonságokkal, melyek a jó honvédot jellemzik. A titkos hadiüzemben ezalatt tovább folytathatják a délelőtt megkezdett munkákat. Minden érdeklődőt szeretettel várnak a rendezők. (Cím: Budapest IV., Hajló u. 2—8.)

Petőfi Sándor neve kötelez

Élen járnak a hagyományőrzésben a Szabolcs-Szatmár megyei Rohodon élő kisdobosok és úttörők. Pályázatot hirdettek, hogy fényt derítsenek a csapat eddigi történetére. Nagy Zoltánné csapatvezetőnek sok, a múltra utaló dokumentum van a birtokában. Egy feljegyzésben szerepel például a fahamugyűjtés és az aanyrozs eljuttatása a gyógyszertárakba. Igazi érdekesség az 1954-es zsebkönyv, ami az egyik padláson hevert eddig. Nagy az érdeklődés, rendszeres a böngészés. Az úttörőmozgalom 40. évfordulójának ünneplése közben nem marad el a névadópróba, hiszen Petőfi Sándor neve kötelez. A gyermeknapot követően a megye, az ország különböző tájaira indulnak a pajtások. A hagyományőrző pályázaton a legkiemelkedőbb alkotásokat készítő pajtások megkapják a Szentpétery Kupát, egyben elviszik az alapítók, a rohodiak hírét.

Környezetvédő rajok a Velencei-tó partján

Elsőként Kápolnásnyéken alakult környezetvédő szakraj, majd Pákozdon, Gárdonyban és Sukorón is megindult az önkéntes szolgálat Sasvári József irányításával. Ő a Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság partfelügyelője. Vezetésével a gyerekek rendszeres természet-, vízminőség- és madárvédelmi munkát végeznek. A szakköri foglalkozásokat Gárdonyban Csuti Ferenc tanító, Pákozdon Bessenyeiné Erdélyi Ildikó tanárnő vezeti, hozzájuk csatlakoztak a sukorói negyedikesek is. A rajok avatásakor a gyerekek egyensapkát, karszalagot, környezetvédő-jelvényt és -igazolványt kaptak. A tó déli partján elsőként megalakult kápolnásnyéki úttörő környezetvédő rajnak a BKV Kossa István szocialista brigádja rajzászlót adományozott. Gratulálunk!

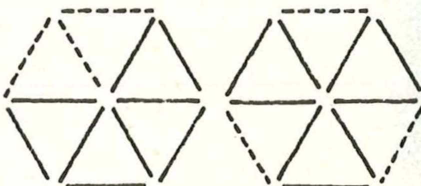
Pályázati felhívás

múzeumi értékű tárgyak megmentésére

Az 1985/86. úttörőévre meghirdetett pályázat célja a hasznos anyagok gyűjtése közben felszínre kerülő múzeumi tárgyak megmentése. Úttörőcsapatok is segíthetnek a muzeális értékű tárgyak gyűjtésében, valamint a kereskedelmi és vendéglátóipari emléktárgyak felkutatásában. Részletes pályázati kiírást a csapatvezetődtől kérhetsz. A muzeális értékűnek ítélt tárgyat a gyűjtő nevével, az úttörőcsapat és a pedagógus nevének, címének, a gyűjtés időpontjának feltüntetésével kell beküldeni a MÉH Tröszt Propaganda Irodájába. Címe: 1061 Budapest, Jókai tér 6. Beküldési határidő: 1986. szeptember 10.

Zenei Könyvek Hete (március 22—29.)

Fürkészeknek való útmutató **Balázs Árpád Zenelesen** c. könyvének I. kötete. Rávezet a hangok különbségének, magasságának, mélységének észlelésére, még arra is, hogy színüket is megfigyelhesd! Megismerhetitek a szavak, az őserdei dobok és a tánc ritmusát. A további két kötet vezet majd a leselkedő úton a Zene Birodalmába. Hogy a szemed is gyönyörködhessen, Gaál Éva képei-rajzai varázsolják mesekönyvvé a Zenelesen I. kötetét.

A decemberi rejtvények helyes megfejtése: Nehéz betűrejtvény: barátunk a könyv. **Keresztrejtvény:** szaloncukor. **Se füle, se farka:** szánkózás—korcsolya. **Csere-bere:** Jucinak 6, Palinak 10 narancsa volt. **Gyufakirakó:** rajz.

A decemberi rejtvények helyes megfejtéséért 50 Ft-os könyvutalványt nyertek:

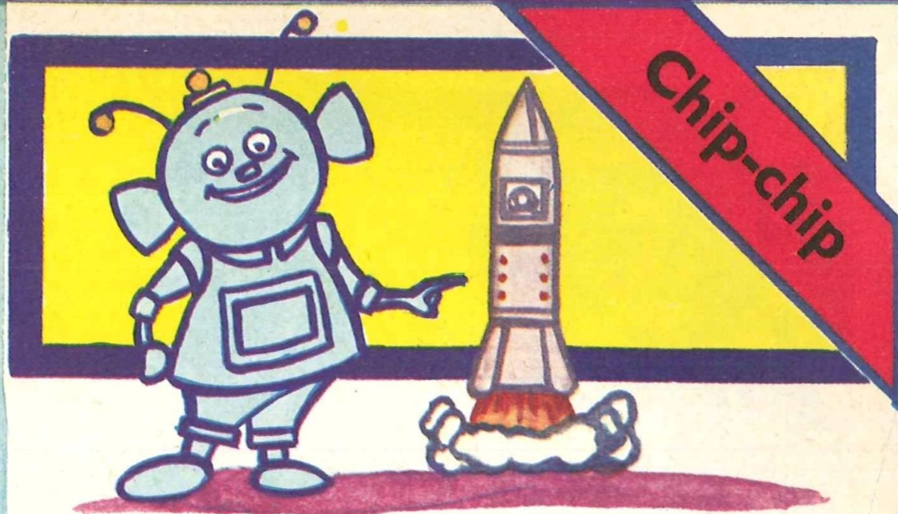
Bácsi Imre, Gádoros; **Balla Barbara,** Hódmezővásárhely; **Banka Edit,** Tiszatenyő; **Barta Gabriella,** Dunaújváros; **Borsos Krisztián,** Újszentmargita; **Bátori Beáta,** Zalaegerszeg; **Baksa Krisztina,** Zalaegerszeg; **Felhősi Mária** és **Gabriella,** Székesfehérvár; **Fazekas Judit,** Tolna; **Fekete Éva,** Füzesabony; **Ferenczy Lilla,** Tapolca; **Farkas Csaba,** Tompa; **Földesi Ildikó,** Nyíregyháza; **Gulyás Péter,** Dunakeszi; **Gáti Attila,** Szeged; **Gregus Gergely,** Mosonmagyaróvár; **Ganzler Orsolya,** Nyíregyháza; **Gembala Péter,** Budapest; **Gál Gábor,** Hercegszántó; **Horváth Krisztián,** Sopron; **Ilkei Tamás,** Budapest; **Kulcsár Viktor,** Dunavecse; **Káldi Balázs,** Vasvár; **Kocsis András,** Székesfehérvár; **Kis Eszter,** Zalaegerszeg; **Lévai Krisztina,** Onga; **Lévai János,** Onga; **Lőkös Edit, Tóth Magdolna, Varga Attila,** Hajdúszoboszló; **Mészáros Norbert,** Győr; **Molnár Andrea,** Gyomaendrőd; **Mikó Éva,** Bonyhád; **Makai Mária,** Mezőtúr; **Mészáros Andrea,** Budapest; **Nagy Szilvia,** Pápa; **Nagy István,** Zalaegerszeg; **Orosz Viktor,** Tiszalúc; **Révész László,** Szeged; **Savanyú Péter,** Vép; **Sályi Réka,** Budapest; **Schubert Anikó,** Sátoraljaújhely; **Soós József,** Salgótarján; **Soronics Krisztina,** Szombathely; **Szabó Attila,** Szolnok; **Szaksz György,** Budapest; **Szegedi Attila,** Balmazújváros; **Szíjártó Ádám,** Tapolca; **Tarr Levente,** Putnok; **Urbán Renáta,** Nagykáta; **Vancs János,** Gomba; **Vaskó Péter,** Pétfürdő.

Könyvjelző

„A honvédzászlók legendássá váltak. Nemcsak a csatában: a hazafiak ugyanis életük, szabadságuk kockáztatásával még évekig rejtegettek közülük jó néhányat. A cári hadsereg által zsákmányolt lobogókat végül a szovjet kormány adta vissza Magyarországnak." Az idézet az **Elődeink fegyverei** című könyvből való. (Móra, Kolibri könyvek, 1985.) Az 1848-as forradalom és szabadságharc résztvevőiről, fegyvereikről, jelképeikről (zászlaikról, kitüntetéseikről) adott rövid, pontos, rajzos ismertető a kötet végére került. A honfoglalás korától, tehát az íjjal és nyíllal harcoló nomád lovas katonák idejétől kezdve nyújt ismereteket az író **Matthaeidesz Konrád** és a rajzoló **Kondor Lajos.**

Doktor Dolittle neve talán nem ismeretlen a könyvet kedvelő gyerekek előtt. A meseregény jószívű tudós hősét már a szülők, sőt a nagyszülők is ismerhetik. Az orvos ért az állatok nyelvén. Zsófival, a kalapos, fátyolos fókahölggyel beutazza Angliát, s a fura párral képtelen dolgok esnek meg. A doktor egyszer még egy cirkusz igazgatását is elvállalja... Innen a könyv címe: **Doktor Dolittle cirkusza.** A regényt a szerző **Hugh Lofting** maga illusztrálta.

Az **Állatkedvelők kézikönyve** ugyancsak az állatok világába vezeti az érdeklődőt. Tartalmának azonban a fele se tréfa. Csupa-csupa hasznos, de a legkevésbé sem unalmas ismeret sorakozik benne: akváriumról, annak lakóiról, terráriumról és a benne tartható állatokról és növényekről, díszmadarakról, macskákról, kutyákról, de még kislovakról, szamarakról, sőt kecskékről is. **Lányi György** könyvét azoknak ajánljuk, akik nem csupán játszadozni szeretnek az állatokkal, hanem vállalják gondozásukat is. Azok ugyanis hamar rájönnek: valamennyit mindenképp tudnunk kell kedvenc állatunkról, ha azt akarjuk, hogy jól érezze magát nálunk. (Natura, 1985.)

Ha nem csal a memóriám

Chip-chip! Ha nem csal a memóriám, éppen huszonöt éve annak, hogy szenzációs hír járta be a világot: az ember elszakadt a Földtől, felrepült a világűrbe. Az az ember a Szovjetunió űrhajósa volt és Gagarinnak hívták. A nevezetes felszállás napja 1961. április 12. Ugyanezen a napon 1986-ban a 25. évforduló tiszteletére és a szovjet űrhajós emlékére érdekes kiállítás nyílik meg Budapesten a **Planetáriumban.** A Magyar—Szovjet Baráti Társaság segítségével részben Gagarin űrrepülése elevenedik meg képekben, részben az ember űrrepülésének története, makettek, képek bemutatásával. Az űrkutatás eredményeivel egy másik, állandó kiállításon ismerkedhet meg a látogató. Az ország különböző tájait az űrből ábrázoló képgyűjtemény címe a **Föld a világűrből.** A **Gagarin emlékkiállítás** október 15-ig tart nyitva. Tehát ha előbb nem, legalább nyáron azok is megnézhetik, akik nem Budapesten laknak.

Chip-chip! Gagarin őrsök, rajok, figyelem! Ha eddig nem sikerült világhírű névadótokról elég ismeretet gyűjtenetek, a negyedszázados évforduló remek alkalom. Menjetek el a Planetáriumba és az újságokat is figyeljétek! Különösen a képes hetilapokat. Annyi anyagot gyűjthettek, hogy akár saját, külön kis kiállításra is futja. Egy tablót azonban, gondolom, a Föld első űrhajósa mindenképpen megérdemel.

Chip-chip! Egy másik dátumra is figyeljetek! Április 11. József Attila születésnapja és a Költészet napja. Mit tudtok József Attiláról? Hány versét ismeritek? Gondolkodjatok, lapozgassatok a költőóriás verseskötetében, aztán beszélgessetek róla. Így emlékezzetek!

Postafiók 100

Kedves Barátaim!

A szokásostól eltérően most csak fürkészkedő társaitok leveleiből válogattam. Úgy gondoltam, ha megismeritek munkájukat, feladataikat, talán ti is kedvet kaptok és bekapcsolódtok a játékba. Szerintem érdemes.

Lapunkban 1984 szeptembere óta Fürkész Balázs ad tanácsokat, javaslatokat a kellemes és hasznos időtöltéshez, felhívja figyelmeteket az adott hónap fontosabb eseményeire.

De mint tudjátok, társak nélkül nehéz az élet. Kell egy barát, aki jóban-rosszban velünk tart, örül sikereinknek, segít, ha bajban vagyunk.

Hogy Balázs se legyen mindig egyedül, a budapesti úttörőelnökség 1985 szeptemberében felhívást tett közzé, melynek egy részletét idézem:

„Felhívás minden 2 - 3 - 4. osztályos kisdobos közösségnek! Bizonyára ismeritek Fürkész Balázst, aki hétmérföldes csizmában, nyitott szemmel járja a világot. Balázs nem szeret egyedül lenni, ezért kalandozásaihoz segítségül hívott engem Fürkész Fruzsinát. Tudjátok, mi ketten, Balázs meg én, nagyon szeretjük a természetet, környező világunkat, ezért nagy, közös játékra hívunk benneteket! Játsszatok, levelezzetek velünk!”

Első feladatként azt kapták a játékra jelentkezők, hogy rajzolják le, milyennek képzelik Fürkész Fruzsinát. Szebbnél-szebb rajzok érkeztek néhány soros kísérőlevéllel. Íme az egyik:

„Kedves Fürkész Fruzsina!

Örömmel fogadtuk a hírt, hogy testvére születik Balázsnak. Mi 3. b. osztályosok vagyunk. Budapesten a III. kerü-

leti Arató Emil téri Általános Iskolában tanulunk, egy szép új iskolában. Valamennyien máshonnan érkeztünk. Szeretnénk, ha te is barátunk lennél! Mindannyian elképzeltünk téged és le is rajzoltunk. Párat elküldünk ezekből. Izgalommal várjuk üzenetedet és a feladatokat.”

Itt a szerkesztőségben valamenynyien úgy gondoltuk, hogy a nem Budapesten élő gyerekeket is be kellene kapcsolni ebbe a remek játékba. Ezért úgy döntöttünk, hogy velük is megismertetjük a játék lényegét. Legyenek ők is társai, segítői, barátai Balázsnak és Fruzsinának.

Két szemfüles csapat már így is hírét vette Fruzsina létezésének. Egyik a gyulai **1. sz. Általános Iskola Vidámság raja,** másik a móri

Radnóti Miklós Általános Iskola Vuk raja. Tehát itt a lehetőség! Várjuk rajzaitokat! Milyennek képzelitek Fruzsinát? A budapesti portrékból összeállítottunk egy csokorra valót. Fogadjátok szeretettel! A rajzok hátoldalára írjátok rá, merre jártatok az év folyamán, mit fürkésztetek, milyen összejöveteleket tartottatok. Kik voltak a felnőtt Fürkész segítőitek?

Magyar Beáta Gyomaendrődről még Fürkész Balázs pecsétet is küldött.

Tervezzetek ti is pecsétet Balázsról és Fruzsináról!

Rajzaitokat és írásaitokat a következő címre küldjétek: **Magyar Úttörők Szövetsége Budapesti Elnöksége**

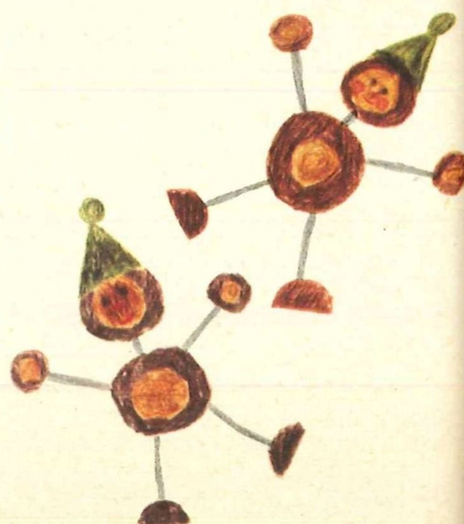
Budapest Köztársaság tér 27. 1081

(A borítékba tegyetek egy saját címetekre megcímzett, felbélyegzett borítékot is.)

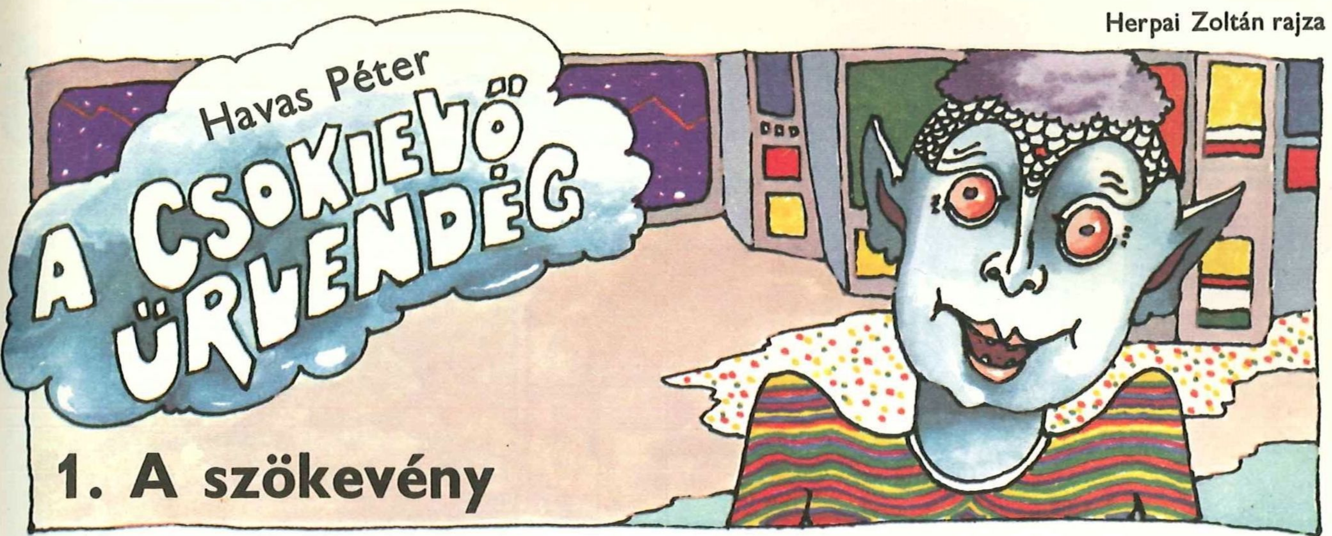
Jó játékot, hasznos időtöltést kívánok!

Szeretettel üdvözöl benneteket:

Dobos Dorka

Herpai Zoltán rajza

1. A szökevény

Elike, a kisfiú egyedül volt otthon. A Csillagváros lakói sokat utaztak űrhajóikon és a gyerekeket nyugodtan otthon hagyták. Vigyáztak rájuk a robotmamák. Elike, a kis kékfejű már megunta a csipogó videojátékokat és átgurult a szomszéd szobába. Apu nem szerette, ha ide bejár, mert féltette új távolbalátóját a szüntelen kapcsolgatástól, csavargatástól.

Elike beült a süppedő fotelbe és megvárta, amíg a robotmama kimegy a konyhába ebédet készíteni. A távolbalátón lévő kör alakú képernyőn éppen a reggeli iskolaműsor ment. Egy öreg kékfejű magyarázta, hogyan élnek a Földön, e nagyon távoli világban az emberek. Elike unatkozott. Annyi hasonló leckét látott már a képernyőn, alig tudta megjegyezni a sokféle állat, növény, ember nevét.

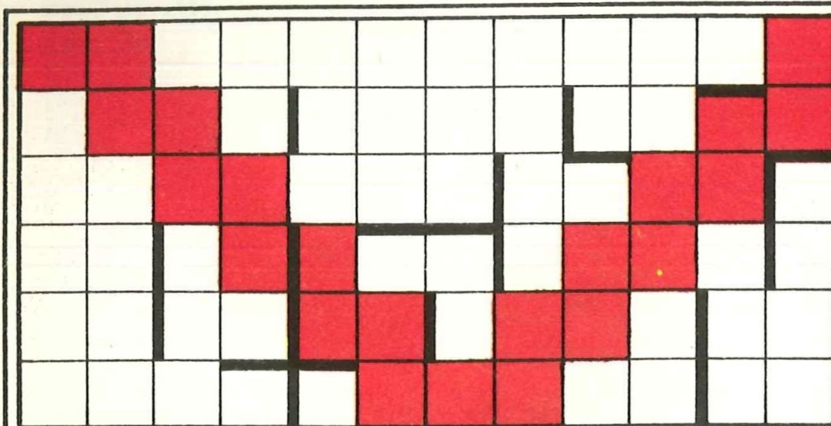
Egyszer csak eltűnt a kép. Sercegés és zúgás hallatszott. Robotmama átszólt géphangján a konyhából, hogy mi baj. Elike gyorsan becsukta az ajtót és elkezdte a távolbalátót állítani, csavargatni. A keresőgombokat előre-hátra húzta. Vakító, színes csíkok futkároztak. Sistergő hangok és recsegés hallatszott. A zajra összerezzentek az akváriumi halak is az asztalon. Egyszerre kitisztult a kép és egy hosszúhajú, szemüveges lány bámult rá a képernyőről. Elike felismerte, ez biztosan iskolás. Hallott arról, hogy a távoli világ országaiban a gyerekek nem otthon tanulnak a távolbalátó képernyőjéről, hanem eljárnak minden nap olyan épületbe, ahol gyakorolják a matematikát, az olvasást és írást, ahol tornáznak és énekelnek. Régimódinak és különösnek érezte ezt Elike. Igaz, ő gyakran vágyódott barátokra és játszótársakra, de ahol ő élt, nagyon kevesen laktak.

A képernyőn lévő lány egy kis asztalnál ült, mellette egy másik gyerek. Összehajoltak, súgtak valamit egymásnak. Nevettek. Elike sóvárogva nézte a képet. Éppen környezetismeret óra volt. Egy felnőtt — biztosan a tanító néni — közeledett a lányhoz és padtársához. Kezében különös lényt tartott. Apró lábain hosszú ujjacskái, lapos, zöldes fején kidülledő szemei voltak. Amint letette a lányok elé, az apró jószág nagyot ugrott, egyenesen a szemüveges lány ölébe. A lány sikított és felpattant. Megijedt a békától. Elike mosolygott és hátrébb gurult a képernyőtől. Nem vette észre, hogy nekiütötte hátát valami ezüstösen csillogó tárgynak. Apu sugárvezetőjének. Megfordult. Apró tapogatóival izgatottan ismerkedett a titokzatos eszközzel. Apu ezzel szokott utazni, ha nagyon távolra küldik üzemanyagért. A sugárvető szekrényen kék és piros lámpák jelezték, hogy indulásra kész. Apu délután megint utazik. Ki tudja, mikor jön vissza megint. Elike becsúszott az ülésre és magára húzta az átlátszó üvegtetőt. Kis kék fejével bólintott a képernyő felé. Még látta, amint a szemüveges lány menekül a szökdécselő béka elől. Elike gyorsan döntött, a sugárvető néhány billentyűjét lenyomta és a távolbalátó képernyőjére állította az irányító antennát. Halk sziszegést hallott. Ezután minden elsötétült előtte.

A belépő robotmama meglepve látta, hogy Elike beült az útrakész sugárvetőbe. Gyorsan odasietett, hogy a kópét azonnal kiszedje és megbüntesse. Egyszer csak kialudt a sugárvető valamennyi lámpája, és kék színű fénysugár vette körül a szekrényt. A kék fény egyre élesebb lett, majd a szekrény hangtalanul eltűnt a messzeségben. Robotmama, aki nem tudott félni, mert gép volt, valami ijedtséget érzett. A távolbalátó képernyőjén látta, amint feltűnik a Föld egy iskolája. Gyorsan rájött, Elike biztosan odament. Utána kell menni, vissza kell hozni! Robotmama tanácstalanul nézett körül. Tudta, hogyha nem éri utol a rábízott csemetét, abból sok baj lehet. Kiment a konyhába, nehogy elégjen az ebédre szánt csokoládéleves.

Folytatjuk

Márciusi fejtörő

Keresztrejtvény

Írjátok be a megfejtéseket és a színes négyzetekbe eső betűket olvassátok össze. Ezt kell beküldeni a keresztrejtvényből.

A megfejtések: TANULÓBÉRLET, VISZONT, ELVITT, TAVASZ, ÉLVEZI, NASSOL, LERÁNT, A VÍZIÓ, ÚSZIK, LAOSZ, SANDA, ARAD, ETET, ZOLI, ETÁN, VERA, AHOL, ÜZEN, TESZ, AVAS, TÉL, STB, ÓHN, BOT, BÜV, AZ, SI, ZÉ, OK, TZ, RT, DA, AD, SI.

Tavaszhívogató

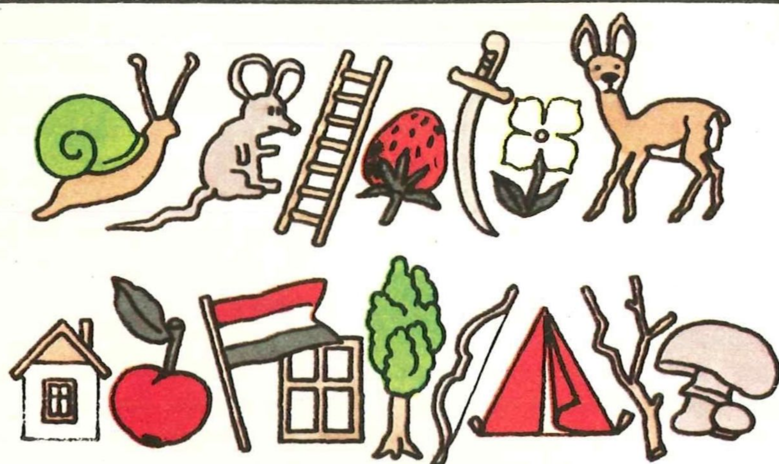
Írjátok be a meghatározásoknak megfelelő szavak kezdő- és utolsó betűit, majd felülről lefelé olvassátok össze őket.

karcsú, magas		ULÁN	
papi fapipa		BAFA	
ipari tanuló régen		ANON	
híres		EVEZETE	
valódi		GAZ	
kemény anyag		ÖZE	
Évike tulajdona		VIKÉ	
elbúsult		OMO	

Jeles ünnepeink

Márciusban három nevezetes ünnepnapunk van. Az egyik dátum 15-e. Ha a másik kettő dátumát összeadjuk, 29-et kapunk, ha kivonjuk őket, 13-at. Mit ünneplünk ezeken a napokon?

Összeolvasó

Betűrejtvény

B u u u f e C

A rejtvények megfejtését legkésőbb március 26-ig juttassátok el nyílt levelezőlapon szerkesztőségünkbe! (Budapest, Postafiók 100, 1502)

Kosaras nyuszi

A melléklet elkészítésének leírása. Egyetlen darabban körülvágható ez az ülő nyuszi és még tojástartó kosárkája is a hátán van. A nyuszi karját és lábát előre hajtsátok a szaggatott vonalak mentén, a kosarat pedig hátrafelé! A mintarajzokat figyeljétek a hajtogatásnál. A pöttyös oldalak a kosár belsejébe kerülnek. Az R jelű rózsaszín lapocskát a nyuszi hátához, a fehéret a kosár oldallapjához ragasszátok. Máris kész a nyuszi. Kosarába helyezzetek piros tojást vagy tojáscukrot.

Húsvéti üdvözlőlap és légforgó

Közeleg a húsvét. Talán sokan már meg is festették a hímes tojásokat, vagy elkészítették az apró ajándékokat. Ezek mellé bizonyára jól jön még egy-két ötlet.

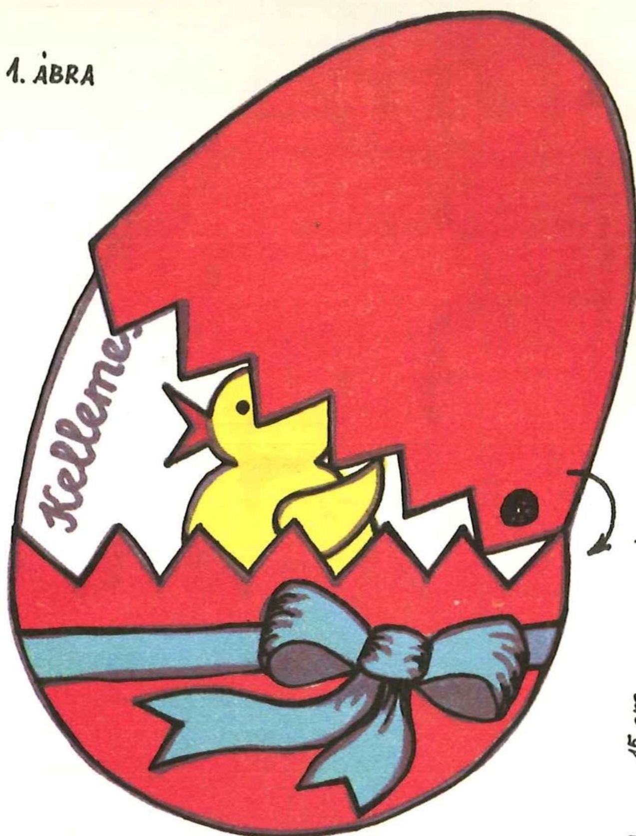
Üdvözlőlap: *(1. ábra)* Színes kartonlap, filctoll, esetleg színes papír vagy vékony szalag szükséges hozzá, attól függően, milyen díszítést választotok hozzá. Két egyforma tojást kell kivágnotok színes kartonból, előtte készítsetek sablont. *(2. ábra)* A két tojás közül az egyiket vágjátok ketté a *3/a, b* ábrán látottak szerint. Az egészben maradt tojás nem színes oldalára ragasszátok rá a félbevágott tojás alját *(3/a. ábra)*. Rajzoljátok vagy ragaszátok rá a kiscsibét, de lehet kiskacsa is, s írjátok rá: Kellemes húsvéti ünnepeket. A másik fél tojáson szúrjatok egy pici lyukat, az egész tojás azonos részén szintén. A két lyukacska segítségével a tojást és féltojást egy patentkapoccsal kapcsoljátok össze. *(1. ábra)* E körül a patent körül nyithatóvá-csukhatóvá válik a tojás.

Légforgó: A légforgó elvét bizonyára sokan ismeritek. Lényege, hogy kiegyensúlyozzátok a két oldalt. Vékony damylra vagy cérnára a közepénél fogva kössetek fel egy hurkapálcát. Ez lesz az alap, ennek két végére 1—1 fél hurkapálcát kössetek hasonló módon, majd ezek végére cérnán lógó tojásformákat. Középen is leereszthettek egyet. A cérna hosszúsága változhat. Ha kész, kössétek fel az egészet valahová a mennyezetre, pl. a csillárra, ha légáramlás vagy huzat éri, azonnal mozogni, forogni kezd *(4. ábra)*. Ezzel is hozzájárultok a húsvét jó hangulatához, a vendégváráshoz. A tojásformákat szintén sablon alapján vágjátok ki, kb. 6—7 cm-esek legyenek. Díszítsétek mindkét oldalát. Ehhez láttok ötleteket az *5. ábrán*. De még többet megtudhattok a hímes tojásokról és jó ötleteket kaphattok a díszítéshez *B. Boros Ilona—P. Székely Éva: Batikolás, tojásírás* című könyvéből, amit megtaláltok a könyvtárakban. Természetesen ki is találhattok új mintákat!

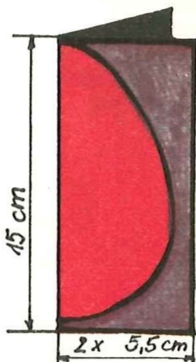
Jó munkát hozzá!

Szabó M. Katalin

1. ÁBRA

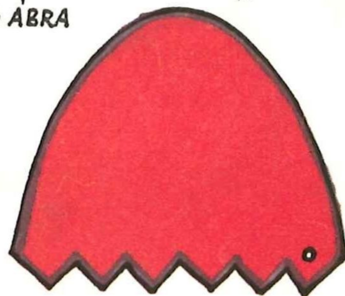
2. ÁBRA

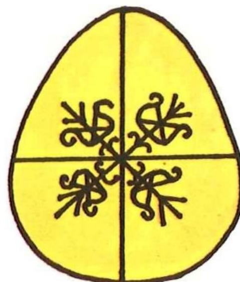

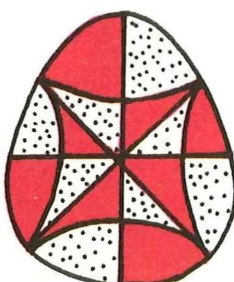
3./A ÁBRA

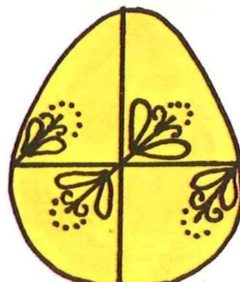

3./B ÁBRA

5. ÁBRA

4. ÁBRA

Ára: 6,— Ft

A KÉK KERÍTÉS

Volt egyszer egy kék kerítés, amelyik szerette, ha rajzolnak rá a gyerekek...

– Hogyan tegyük széppé a kék kerítést? – tűnődtek a gyerekek. – Mossuk le, hogy tiszta legyen! – javasolta Bence. – Aztán rajzoljunk rá szép virágokat! – ajánlotta Réka és Körmi.

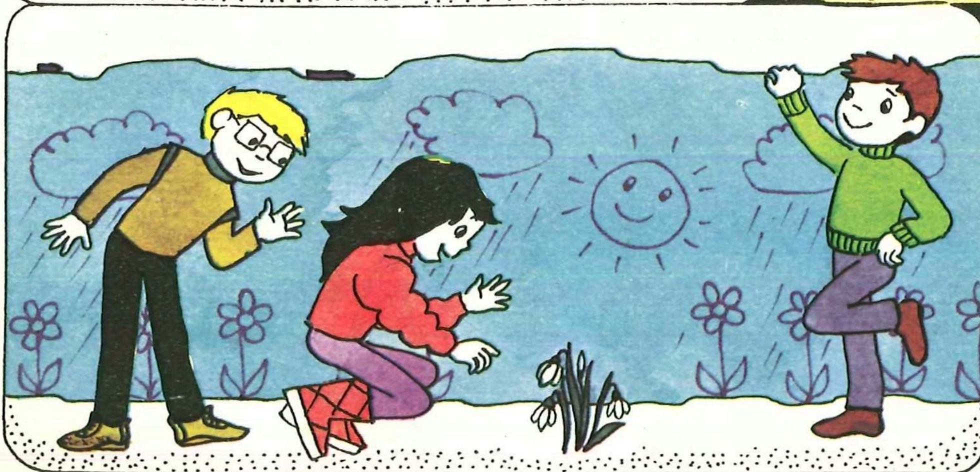

Így is tettek. De Körmi virágai nem tetszettek Rékának meg Bencének. – Menj innen, Körmi! Mindent elrontasz a butaságaiddal! – Körmi dühösen letörölte a virágait, és duzzogva elvonult.

Amikor a gyerekek elmentek, Körmi odasettenkedett a kerítéshez. – Szép! De nem értenek igazán a virágokhoz. Elfelejtették a napot meg az esőt. Odarajzolom helyettük...

Egy hét se telt el, s Körmi büszkén várta Rékát meg Bencét. – Nem is vagyok olyan buta! Nézzétek, milyen csodát tett a napom meg az esőm! Még az igazi hóvirágokat is kicsalta a földből... Ügyes vagyok, igaz?

Marék Veronika